

(i) Printed Pages : 7 Roll No. ....

(ii) Questions : 9 Sub. Code :

0	4	3	1
---	---	---	---

Exam. Code :

0	0	0	5
---	---	---	---

B.A./B.Sc. (General) 5th Semester
(2122)

PSYCHOLOGY

Paper : Clinical Psychology (In all Mediums)

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 70

Note :— (1) Question No. 1 is compulsory.

(2) Attempt any **ONE** question from each unit.

(3) All questions carry equal marks.

1. Attempt any **SEVEN** short notes :

(i) DSM V

(ii) Ego

(iii) Thanatos

(iv) Stress

(v) Conflict

(vi) Adjustment

(vii) Schemas

(viii) Type I Error

(ix) Correlation

(x) Distress

(xi) Standard Error of Mean

(xii) Psychopathology.

UNIT—I

2. Trace the historical perspective of abnormality.

OR

3. Elucidate upon the psychodynamic viewpoint of abnormality.

UNIT—II

4. Throw some light on the psychological causes of abnormal behaviour.

OR

5. What are the sociocultural causes of abnormality ?

UNIT—III

6. Why do we get stressed ? Discuss in detail different types of stressors and also discuss the effects of stress.

OR

7. What are the various coping strategies ? Discuss them with special reference to problem focussed and emotion focussed coping.

UNIT—IV

8. In a test on 6 boys on German Class and to 10 in French Class, is the mean difference between the two groups significant at .05 level ?

German Class : 28, 35, 32, 24, 26, 35

French Class : 20, 16, 25, 34, 20, 28, 31, 24, 27, 15

OR

9. Find the correlation between the two sets of scores, using Rank Order method :

Subjects	Politics	Economy
(i)	15	40
(ii)	18	42
(iii)	22	50
(iv)	17	45
(v)	19	43
(vi)	20	46
(vii)	16	41
(viii)	21	41

(हिन्दी माध्यम)

- नोट :- (1) प्रश्न संख्या 1 अनिवार्य है।
(2) प्रत्येक यूनिट में से कोई एक प्रश्न करें।
(3) सभी प्रश्नों के समान अंक हैं।

1. किन्हीं सात पर लघु नोट लिखें :

- (i) DSM V
- (ii) अहंकार
- (iii) थान्टोस
- (iv) तनाव
- (v) संघर्ष
- (vi) समायोजन

- (vii) स्कीमा
- (viii) टाइप I त्रुटि
- (ix) सहसंबंध
- (x) संकट
- (xi) माध्य की मानक त्रुटि
- (xii) साइकोपैथोलॉजी।

यूनिट-I

2. असामान्यता के ऐतिहासिक परिप्रेक्ष्य का पता लगाएं।

अथवा

3. असामान्यता के मनोगतिक दृष्टिकोण पर प्रकाश डालिए।

यूनिट-II

4. असामान्य व्यवहार के मनोवैज्ञानिक कारणों पर कुछ प्रकाश डालिए।

अथवा

5. असामान्यता के सामाजिक-सांस्कृतिक कारण क्या हैं ?

यूनिट-III

6. हम तनावग्रस्त क्यों हो जाते हैं ? तनाव के विभिन्न प्रकारों की विस्तार से चर्चा कीजिए तथा तनाव के प्रभावों की भी चर्चा कीजिए।

अथवा

7. सामना करने की विभिन्न रणनीतियाँ क्या हैं ? समस्या केंद्रित और भावना केंद्रित सामना करने के विशेष संदर्भ में उनकी चर्चा करें।

यूनिट-IV

8. जर्मन कक्षा में 6 और फ्रेंच कक्षा में 10 लड़कों पर एक परीक्षण में, क्या दो समूहों के बीच अंतर .05 स्तर पर महत्वपूर्ण है ?

जर्मन कक्षा : 28, 35, 32, 24, 26, 35

फ्रेंच कक्षा : 20, 16, 25, 34, 20, 28, 31, 24, 27, 15

अथवा

9. रैंक ऑर्डर पद्धति का उपयोग करते हुए स्कोर के दो समूहों के बीच सहसंबंध का पता लगाएं :

विषय	राजनीति	अर्थव्यवस्था
(i)	15	40
(ii)	18	42
(iii)	22	50
(iv)	17	45
(v)	19	43
(vi)	20	46
(vii)	16	41
(viii)	21	41

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

- ਨੋਟ :— (1) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।
(2) ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।
(3) ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਅੰਕ ਹਨ।

1. ਕੋਈ ਵੀ ਸੱਤ 'ਤੇ ਲਘੁ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :

(i) DSM V

(ii) ਹਉਮੈ

- (iii) ਥੈਂਟੋਸ
- (iv) ਤਣਾਅ
- (v) ਸੰਘਰਸ਼
- (vi) ਸਮਾਯੋਜਨ
- (vii) ਸਕੀਮਾਂ
- (viii) ਟਾਈਪ I ਗਲਤੀ
- (ix) ਸਹਿ-ਸੰਬੰਧ
- (x) ਸੰਕਟ
- (xi) ਮੱਧਮਾਨ ਦੀ ਮਿਆਰੀ ਗਲਤੀ
- (xii) ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ।

ਯੂਨਿਟ—I

2. ਅਸਧਾਰਨਤਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਓ।
ਜਾਂ
3. ਅਸਧਾਰਨਤਾ ਦੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ—II

4. ਅਸਧਾਰਨ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਕਾਰਨਾਂ 'ਤੇ ਕੁਝ ਰੋਸ਼ਨੀ ਪਾਓ।
ਜਾਂ
5. ਅਸਧਾਰਨਤਾ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਕਾਰਨ ਕੀ ਹਨ ?

ਯੂਨਿਟ—III

6. ਅਸੀਂ ਤਣਾਅ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ? ਤਣਾਅ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ ਅਤੇ ਤਣਾਅ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
ਜਾਂ
7. ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਣਨੀਤੀਆਂ ਕੀ ਹਨ ? ਸਮੱਸਿਆ ਕੇਂਦਰਿਤ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾ ਕੇਂਦਰਿਤ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ—IV

8. ਜਰਮਨ ਕਲਾਸ ਵਿੱਚ 6 ਮੁੰਡਿਆਂ ਅਤੇ ਫ੍ਰੈਂਚ ਕਲਾਸ ਵਿੱਚ 10 ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਟੈਸਟ ਵਿੱਚ, ਦੋ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾ ਅੰਤਰ .05 ਪੱਧਰ ਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ ?

German Class : 28, 35, 32, 24, 26, 35

French Class : 20, 16, 25, 34, 20, 28, 31, 24, 27, 15

ਜਾਂ

9. ਰੈਂਕ ਆਰਡਰ ਵਿਧੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਕੋਰਾਂ ਦੇ ਦੋ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹਿ-ਸੰਬੰਧ ਲੱਭੋ :

Subjects	Politics	Economy
(i)	15	40
(ii)	18	42
(iii)	22	50
(iv)	17	45
(v)	19	43
(vi)	20	46
(vii)	16	41
(viii)	21	41